

Filosofisk estetikk

ved Professor Ståle Finke

FIL4700

Dette fordypningsemne i estetikk som kan inngå i en bachelor- eller mastergrad i filosofi. Kurset egner seg godt som fordypningsemne i kombinasjon med andre fag som kunsthistorie, film, teater, dansevitenskap, musikk, litteraturvitenskap etc. Undervisningen omfatter 5x4 t. Det blir gitt undervisning i utvalgte tekster fra estetikken historie hvor antikkens kunstfilosofi, samt moderne estetikk fra og med Kant og frem til Nietzsche og frem til modernismen vil utgjøre tyngdepunktet i undervisningen. Hovedformålet vil bla. være å gi en bred innføring i de ulike diskusjoner og tekster knyttet til problemstillinger innen filosofisk estetikk og kunstkritikk, som f.eks. forholdet mellom kunst, fornuft og politikk (Platon), eller form, medium, språk og uttrykk (Aristoteles, Kant, Gadamer, Merleau-Ponty).

Kontaktperson: Ståle Finke, stale.finke@hf.ntnu.no

Følgende litteratur angir hva som vil bli gjennomgått fra gang til gang, og går utover det den enkelte vil kunne legge opp som pensum. Hver enkelt student legger opp sitt eget pensum i tilknytning til vedkommendes skriftlige arbeid i samråd med faglærer. Det anbefales imidlertid at man legger opp et utvalg 'klassikere' (Platon, Aristoteles, Kant, Nietzsche) på rundt 400-500 sider. Det resterende pensumet kan velges blant samtlige av tekstene som er angitt nedenfor. Dette skal være på 300-400 sider. Pensumlisten må godkjennes av emneansvarlig lærer.

1. dag: Kunstkritikk, offentlighet og estetisk erfaring, Utdrag fra Habermas. *Borgelig Offentlighet*, samt Greenberg (2004)

2. dag: Platon, mimesis og tragedie, Platon *Staten*, bok 3 og 10 ; se også Magne Malmanger, kap. om Platon; Halliwell, kap. 1-4; Panofsky, kap. 2. Sophokles: *Ødipus Rex*; Aristoteles om mimesis og katharsis, Aristoteles: *Om ditekunsten*. Malmanger, kap. om Aristoteles; Halliwell, kap. 5-8.

3. dag: Estetisk modernitet: Kant og kunstens autonomi, *Kritikk av dømmekraften* (analytikken av det skjønne); Habermas: *Borgelig offentlighet*, kap. I-III. Malmanger, kap. om Kant; Cassirer (1918), s. 289-385.

4. dag: Nietzsche: *Tragediens fødsel*.

5. dag: Hermeneutikk, språk og kropp, Gadamer (2001), Merleau-Ponty (1998).

Litteratur

- * Sofokles: *Ødipus Rex*.
- * Platon: *Staten*. Vidarforlaget, 2001.
- * Aristoteles: *Poetik*. Vidarforlaget, 2008.
- * Kant: *Kritikk av dømmekraften*. Pax forlag, 1995.
- * Bernstein, Jay M. (red.): *Classic and Romantic German Aesthetics*. Cambridge University Press: Cambridge, 2003.
- * Bernstein, Jay M.: "Introduction", i Bernstein (2003), s. vii-xxxiii.
- * Lessing, G. E.: *Laocoön*. I Bernstein (2003), s. 25-131.
- * Schiller, Friedrich: *Om menneskets estetiske oppdragelse*. Solum forlag, 2001.
- "Kallias or Concerning Beauty". I Bernstein (2003), s. 145-185.
- * Schlegel, Friedrich: "Athenaum fragments" (1798) og "Ideas" (1800). I Bernstein (2003), s. 246-269.
- * Pietro Bellori: "The Idea of the Painter, Sculptor and Architect, Superior to Nature by Selection from Natural Beauties". I Erwin Panofsky: *Idea – A Concept in Art Theory*. Harper and Row Publishers: New York, 1960, s. 155-177.
- * G. W. F. Hegel: *Innledning til estetikken*. Aschehoug: Oslo, 1986, s. 13-117.
- * Arthur Schopenhauer: *Verden som vilje og forestilling*. Solum forlag: Oslo, 1988, s. 145-205.
- * Friedrich Nietzsche: *Tragediens fødsel*. Pax forlag: Oslo, 1993, s. 37-142. Modernisme
- * Jürgen Habermas: *Borgelig offentlighet*. Gyldendal, 1971.
- * Adorno: "Fragmenter om musikk og språk" og "Kunsten og kunstene". I *Musikkfilosofi*. Pax forlag 2003, s 7-16 og 149-180
- * Hans-Georg Gadamer: "Estetik og hermeneutikk". I *Hermeneutisk lesebok*. Spartacus 2001. s. 137-147.
- * Greenberg, Clement: *Den modernistiske kunsten*. Pax forlag: Oslo, 2004. - Greenberg, Clement: "Modernistisk maleri", i Greenberg (2004), s. 141-159.
- * Greenberg, Clement: "Mot-avantgarde", i Greenberg (2004), s. 213-239.
- * Fried, Michael: "Kunst og objektalitet, i *Agora*, nr. 2-3, 2001, s. 42-68.
- * de Duve, Thierry: *Kant etter Duchamp*. Pax forlag, Oslo, 2004.
- * Maurice Merleau-Ponty: *Øyet og ånden*. Pax forlag, 1998.
- * Martin Heidegger: *Kunstverkets opprinnelse*. Pax forlag, 1999.

Forslag til tekster som kan leses som støttelitteratur (kan også inngå i pensum):

- * Mosche Barasch: *Theories of Art I-III*. Routledge: New York and London, 1985.
- * Magne Malmanger: *Kunsten og det skjønne*. Aschehoug: Oslo, 2000.
- * Stephen Halliwell: *The Aesthetics of Mimesis*. Princeton University Press: Princeton and Oxford, 2002.

- * Erwin Panofsky: *Idea – A Concept in Art Theory*. Harper and Row Publishers: New York, 1960.
- * Ernst Cassirer: *The Philosophy of the Enlightenment*. Princeton University Press: Princeton, New Jersey, 1979.
- * Cassirer, Ernst: *Kants Leben und Lehre* (1918). Wissenschaftliche Buchgesellschaft: Darmstadt, 1975.
- * Carl Dalhaus: *Musikästhetik*. Musikverlag Hans Gerig: Köln, 1967.
- * *Ludwig Van Beethoven*. Clarendon Press: Oxford, 1991.
- * Robert Wick: “Hegel’s aesthetics: An overview“. I Frederick C. Beiser (red.): *The Cambridge Companion to Hegel*. Cambridge University Press: Cambridge, 1993, s. 348-377.
- * Marta Nussbaum: “Nietzsche, Schopenhauer and Dionysos“. I Chrisopher Janaway (red.): *The Cambridge Companion to Schopenhauer*. Cambridge University Press: Cambridge, 1999, s. 344-374.
- * Bowie, Andrew: “German Idealism and the Arts“. I Ameriks (2000), s. 239-258.
- * Ameriks, Karl: *The Cambridge Companion to German Idealism*. Cambridge University Press: Cambridge, 2000.
- * Ståle Finke, Holger Kofoed: *Håvard Vikhagen – tilnærminger til maleriet*. Oslo, 2005.
- * Richard Eldrige: *An Introduction to the Philosophy of Art*. Cambridge University Press: Cambridge, 2003.
- * Pöggeler, Otto: *Hegels Kritik der Romantik*. Wilhelm Fink Verlag: München, 1999.
- * Scruton, Roger: *Death-devoted Heart*. Oxford University Press: Oxford, 2004.